

Nærings- og fiskeridepartementet
-Elektronisk innsendt

Oslo, 3. februar 2021

Deres ref.
Vår ref. 8975-14490/LB

Høringsuttalelse - Nye regler om gjennomføring av møter i foretakslovgivningen

Om NBBL og lovforslagets relevans

NBBL er en interesseorganisasjon for boligbyggelagene i Norge. Vi har 41 medlemslag, noe som utgjør de fleste boligbyggelag i Norge. Boligbyggelagene har 1.085.000 medlemmer, og forvalter omlag 554.000 boliger i over 14.000 boligselskap over hele landet.

NBBL er et samvirkeforetak og vår virksomhet er regulert av samvirkeoven. Både boligbyggelag og borettslag er samvirkeforetak, men reguleres av egne særlover, og omfattes derfor ikke av dette lovforslaget. Lovforslaget vil allikevel gjelde for en gruppe eldre boligselskaper som har andre organisasjonsformer, som i dag ikke er tillatt å etablere, herunder boligaksjeselskaper.

Mange boligbyggelag er også aksjonærer i aksjeselskaper. Dette kan være egne utbyggingsselskaper som bygger boliger på vegne av boligbyggelaget, og andre datterselskaper, som for eks. yter tjenester til boligbyggelaget og deres kunder.

Erfaringer med de midlertidige regler:

NBBL har under koronaperioden avholdt både styremøter og sitt årsmøte(landsmøte) som digitale møter. Begge møteformer har benyttet Zoom som verktøy. Bakgrunnen for valget av form er begrunnet i ønske om å legge til rette for samtidig muntlig utveksling av innlegg og innspill til de ulike saker. Teknisk har dette fungert godt, og erfaringene er gode. Det stiller nye krav til møtedeltakere og møteleder, men dette har funnet sin tilpasning over tid. Vi har ikke inntrykk av at de tekniske løsningene har hindret noen i å delta, snarer tvert imot. Det er også besparende for reisevirksomheten, da NBBL er en landsdekkende organisasjon med medlemmer og styremedlemmer spredt over hele landet. Det er også vårt inntrykk at møteformen gjør det mulig for flere å delta i møtene.

Landsmøtene er en svært viktig arena for kontakt mellom de ulike medlemmer i organisasjonen. Et Zoom-møte kan ikke erstatte dette, men gir mulighet for å gjennomføre et møte for å fatte nødvendige vedtak. NBBL ser derfor ikke for seg at man vil velge digitale møter som en hovedregel for sine landsmøter.

Det er imidlertid svært positivt om de som ikke har anledning til å reise til det fysiske møtet, allikevel har mulighet til å delta i samme møte digitalt. Dette vil sikre bedre representasjon og bedre de demokratiske prosesser i organisasjonen.

For styremøtene med styremedlemmer fra alle deler av landet, og med hyppigere møter, ser vi for oss at digitale møter kan benyttes i noe større grad, selv om man nok også her vil foretrekke fysiske møter der det er mulig. Muligheten til å avholde møter med tilgjengelige tekniske verktøy, er et godt og positivt tilskudd til verktøykassen for godt styrearbeid.

NBBL er positive til forslaget om å etablere permanent lovgivning som tilpasser seg til den teknologiske utviklingen, både når det gjelder avholdelse av møter, og bruken av elektronisk signatur.

Kommentarer til enkelte bestemmelser:

Kun de bestemmelser vi har merknader til kommenteres særskilt.

Samvirkeoven § 6a:

Bestemmelsen gir inntrykk av å definere hva et møte er, men innholdet i bestemmelsen sier kun at et møte med personlig fremmøte likestilles med et møte avholdt ved bruk av elektroniske hjelpemidler. NBBL foreslår at bestemmelsen også nærmere definerer begrepet møte. Et møte betegnes av en gjensidig og likeverdig mulighet for alle deltakere til å fremme saker (innen de frister som følger av andre regler) og til å delta i ordvekslingen, før vedtak fattes. Ved en ren skriftlig behandling av saker kan det oppstå situasjoner hvor man overser denne muligheten til både å uttrykke sitt syn, og å få høre de andre møtedeltakeres syn før vedtak fattes.

Samvirkeoven § 43:

Bestemmelsen ble innført for å gi samme mulighet til forenklet årsmøte i samvirker, som den som følger av aksjelovens § 5-7, til forenklet generalforsamling for aksjeselskaper.

Overskriften til § 43 er generell, og gir inntrykk av å gjelde for alle årsmøter i samvirker uten fysisk fremmøte, uavhengig av størrelse. Dersom meningen er å beholde muligheten til en forenklet behandling i mindre samvirker, bør man se nærmere på bestemmelsens overskrift og formuleringer, og etter vår vurdering legge denne nærmere aksjelovens bestemmelser, i tråd med de opprinnelige intensjoner. Slik bestemmelsen nå fremstår, er forskjellen mellom et årsmøte med forenklet behandling, og et årsmøte behandlet etter ny § 45a (elektronisk møte), utydelig, og kan lede til misforståelser.

Samvirkeoven § 45 a:

1 ledd: Vi ser ikke behov for adgang til å begrense styrets myndighet i vedtektene på dette punkt. Hensikten med bestemmelsen er å gi samvirket fleksibilitet til å avstemme avholdelse av årsmøtet etter forholdene, og tilpasse seg til den teknologiske utviklingen. En vedtektsbestemmelse om å begrense styrets fullmakt til dette, vil kunne bremse en ønsket teknologisk utvikling. Styrets myndighet er uansett begrenset av reglene om myndighetsmisbruk, kravene til avholdelse av møtet, og årsmøtets mulighet til alltid å omgjøre egne vedtak.

2 ledd: Vi støtter muligheten for medlemmer til å delta elektronisk også i et fysisk møte. Systematisk kan bestemmelsen vurderes flyttet til § 36 om møterett, da den

gjelder et fysisk møte. I et elektronisk møte vil alle delta ved elektroniske hjelpemidler.

3 ledd: Vi støtter regler som skal sikre en trygg og gyldig gjennomføring av møtet, uavhengig av møtets form. Vi legger til grunn at man kan tenke seg at ulike medlemmer kan delta på ulikt teknologisk vis, så lenge kravene i 3 ledd oppfylles. Det er klart mest hensiktsmessig at man deltar i samme teknologiske plattform, og det bør etterstrebes. Men dersom det ikke lar seg gjøre, og man kan oppfylle kravene i 3 ledd på annen måte, tilsier det at medlemmet tillates å delta, fremfor å nektes.

4 ledd: Vi ser ikke behov for å vedtektsfeste krav til elektronisk deltakelse i vedtektene, utover de krav som følger av 3 ledd. Den teknologiske utviklingen skjer raskt, og vil stadig gi nye muligheter. Vedtekter endres ikke i samme tempo. Denne typen vedtektsbestemmelser kan derfor være mer hemmende, enn forløsende, for samvirkets beslutningsevne og medlemmenes demokratiske rettigheter.

Samvirkeovens § 82:

2 ledd: Det foreslås å frata styremedlemmer og daglig leder retten til å kreve et en sak behandles i møte, uavhengig av om møte avholdes fysisk eller ikke-fysisk. NBBL er skeptiske til å frata styremedlemmene og daglig leder denne retten. Beslutningen ligger her til styreleder alene, og ikke til styret som kollegium, slik beslutningen om avholdelse av årsmøtet gjør. I praksis vil nok styreledere ta hensyn til innspill fra styremedlemmer om at en sak bør drøftes i et møte, og ikke kun skriftlig, men vi ønsker ikke å frata dem denne muligheten gjennom lovens ordlyd. Vi mener derfor at 2 ledd kan bestå som i dag.

Kommentarer til departementets spørsmål på høringsnotatets side 4 og 5:

1. Er det behov for å videreføre styremedlemmers rett til å delta ved elektroniske hjelpemidler i møter som styreleder har bestemt at skal gjennomføres med personlig fremmøte?

Det er etter vår vurdering behov for en viss fleksibilitet knyttet til styremedlemmers deltakelse. Dersom et møte avholdes som fysisk møte, kan dette forhindre deltakelse fra styremedlemmer, som kunne deltatt dersom både fysisk og elektronisk deltakelse var tillatt i samme møte. For en organisasjon som NBBL med styremedlemmer over hele landet, vil en slik mulighet gi bedre mulighet for at et fulltallig styre kan drøfte sakene i møtet. Vi støtter derfor en videreføring av denne muligheten.

Vi vil også knytte en kommentar til begrepet «personlig fremmøte». Innholdet i begrepet tilsier at det betyr det samme som fysisk møte, men vi oppfatter vel også elektronisk oppmøte som et personlig oppmøte, dersom fysiske og ikke-fysiske møter skal likestilles. Det ville derfor gi bedre sammenheng mellom begrepsbruken i bestemmelsene, om man benyttet krav til «fysisk» møte.

2. Bør alternativ 1 eller alternativ 2 for ordinær gjennomføring av generalforsamling og årsmøte foreslås?

NBBL støtter alternativ 2, og støtter departementets argumenter for dette. Vi ser ikke behov for noen særskilt hjemmel til å vedtektsfeste begrensninger i styrets adgang til å vedta avholdelse av elektroniske årsmøter. Se nærmere om dette i våre kommentarer til forslaget til samvirkeovens § 45 a.

3. Er det grunn til å skille mellom ulike foretaksformer i reguleringen, særlig om det er grunn til å være mer restriktiv med å tillate elektronisk generalforsamling i allmennaksjeselskaper?

NBBL mener at samvirkeforetak bør ha like vilkår som aksjeselskapene, slik at valg av organisasjonsform ikke medfører noen hindring i konkurranse med andre selskaper. Vi ser i liten grad at det er behov for særregler for samvirkeforetak på dette punkt.

4. Bør det innføres en adgang for et mindretall til å kreve fornyet behandling av enkeltsaker ved møter uten personlig fremmøte?

NBBL er av den oppfatning at dersom likestillingen av fysiske møter med ikke-fysiske møter skal være reell, så kan man ikke gi en adgang for mindretallet til å kreve fornyet behandling utelukkende på grunnlag av valg av møteform.

Dersom man har regler om gjennomføring av møtene, som sikrer en forsvarlig og demokratisk behandling av sakene, uavhengig av møteform, er det vanskelig å se at mindretallet har behov for noen ekstra beskyttelse. Tvert imot ville det gi et mindretall grunn til å ikke respektere en demokratisk avgjørelse, uten egentlig annet grunnlag enn møteform. Dette vil kunne gi uheldige konsekvenser for driften av samvirket.

Et mindretall kan, på lik linje med flertallet, alltid kreve fornyet behandling av en sak, så fremt man følger reglene for forslag til ordinære eller ekstraordinære årsmøter. Dette er en grunnleggende demokratisk rettighet for alle medlemmer i samvirket. Et mindretall vil også være beskyttet av øvrige regler om ugyldighet og mindretallsvern.

5. Hvilke vurderinger bør legges til grunn for forsvarlighetskravet, slik at rettigheter og plikter best kan ivaretas, og særlig i foretak med mange eiere eller medlemmer?

NBBL støtter i stor grad departementets redegjørelse for forsvarlighetsvurderingen på side 20 i høringsnotatet. Vi er enige i at det grunnleggende må være om medlemmene i samvirket gjennom valg av møteform gis en reell mulighet til å utøve sine demokratiske rettigheter. Dagens teknologi legger godt til rette for dette, uten særlig store kostnader.

Vår erfaring er at antallet deltakere kan ha stor betydning for den tekniske gjennomføringen av møtet. Det stilles større krav til organiseringen av møtet, taletid osv, jo flere deltakere møtet har. Vi legger imidlertid til grunn at dette er teknisk løsbart, og at loven i så stor grad som mulig, må legge opp til en vurdering som er uavhengig av de teknologiske muligheter som er tilgjengelig i dag. Dersom vurderingskriteriene er bygget på grunnleggende demokratiske prinsipper, bør styret derfor kunne ta et godt og kvalifisert valg, hvor flere forhold vil kunne få betydning, herunder antallet deltakere og de teknologiske løsningene som er tilgjengelige på den tiden møtet skal holdes.

6. Vil aksjelovens bestemmelser sammenholdt med det foreslåtte kravet til «forsvarlighet» ivareta eiernes rettigheter og forhindre misbruk av reglene, eller er det behov for ytterligere reguleringer?

Vi legger til grunn at det skyldes en feil at man her kun viser til aksjeloven, og at man har ment å vise til formuleringene som vel er likelydende for de ulike foretaksformer.

I forslaget til samvirkeloven er det formulert slik:

«Styret kan berre treffe avgjerd etter første ledd dersom det sørgjer for ei

forsvarleg gjennomføring av årsmøtet og at det finnast system som sikrar at lova sitt krav til årsmøte er oppfylt. Systema må sikre at deltakinga og røystinga kan kontrollerast på ein fullgod måte, og det må nyttast ein fullgod metode for å autentisere avsendaren. Første og andre punktum gjeld tilsvarande for deltaking etter andre ledd.»

Man innfører i tillegg til forsvarlighetsnormen, her en ytterligere vurdering av «fullgod», uten at innholdet i denne er nærmere beskrevet. Dette er etter NBBLs mening uheldig. Begrepet «fullgod» tilsier et strengere krav enn forsvarlig. Også disse vurderingene bør bygge på en forsvarlighetskriterium. Så lenge en ordning for kontroll av avgitte stemmer og autentisering av deltakere i møtet, er forsvarlig, og bygget på å sikre deltakernes rett til å utøve sine grunnleggende demokratiske rettigheter og plikter knyttet til møtet, bør dette være tilstrekkelig.

7. Vil en endring i kravet om at saken skal forelegges revisor, kunne føre til økt bruk av reglene om forenklet generalforsamling?

Igjen legges det til grunn at man mener forenklete møteregler også for årsmøter i samvirker.

NBBL har 41 medlemmer og har derfor ikke anledning til å benytte seg av de forenklete reglene, og har derfor ikke erfaring med disse.

8. Bør daglig leder og revisor ha rett til å kreve at saken behandles av generalforsamlingen i møte?

Vi forstår spørsmålet slik at det er knyttet til adgangen til å avholde forenklete møter, og dagens formulering i aksjelovens § 5-7 nr. 2. Tilsvarende formulering finnes ikke i samvirkeloven, men medlemmene er gitt en tilsvarende mulighet til å kreve at årsmøtet blir avholdt med personlig fremmøte, samvirkeloven § 43, 2 ledd, siste setning.

9. Bør det innføres en regel om at forhåndsstemmer kan benyttes også der det ikke er vedtektsfestet?

Etter det NBBL kan se er det ikke inntatt regler om muligheten til forhåndsstemme i forslaget til nye regler i samvirkeloven. Etter vår vurdering bør en tilsvarende regel inntas også her. Behovet for forhåndsstemmer bør imidlertid i praksis være lite, så lenge man både har mulighet til å delta elektronisk i et møte som ellers avholdes som et fysisk møte, og til å være representert ved fullmektig i møtet. Ved avgitt forhåndsstemme gir man også fra seg muligheten til å endre standpunkt etter debatten i møtet, og endring av formuleringer i vedtakstekst under sakens gang kan skape uklarheter knyttet til forhåndsstemmene, (selv om vesentlig endring av vedtaket i forhold til innkallingen, vil være problematisk jfr. samvirkeloven § 50.)

NBBL mener at samvirkeloven bør ha tilsvarende regler som øvrige foretakslovgivning så langt det passer. Vi ser ingen grunn til at man ikke også i samvirker skal ha anledning til å akseptere forhåndsstemmer, dersom man ønsker det. Vi ser heller ikke noe behov for at det må vedtektsfestes for at man skal ha en slik adgang. Dette bør være opp til styret å beslutte etter en forsvarlighetsnorm, som beskrevet i forslag til samvirkelovens § 45 a.

10. Bør reglene for selskapsmøtet i større grad harmoniseres med reglene i aksjelovene?

NBBL kommentere ikke selskapsmøtet og aksjeloven spesielt. Det bør være opp til eierne av selskapet hvilken foretaksform man vil benytte, og valg av foretaksform bør i minst mulig grad legge begrensninger på foretaket i driften og i konkurransen med andre foretak. Det er derfor gode grunner til en viss harmonisering av reglene for de ulike foretaksformene, også for reglene i samvirkeoven. Dette bør være en grunnleggende rettesnor for arbeidet med endring av lovreglene, også i samvirkeoven.

Med vennlig hilsen
Norske Boligbyggelags Landsforbund SA

Bård Folke Fredriksen
Administrerende direktør NBBL

Line Bjerkek
Advokat